

Riigikogu rahanduskomisjoni istungi protokoll nr 80

Tallinn, Toompea ja videosild

Esmaspäev, 15. juuni 2020

Algus 11.15, lõpp 13.00

Juhataja: Aivar Kokk (esimees)

Protokollija: Vivian Põld (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Dmitri Dmitrijev, Tiit Kala, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Natalia Malleus, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Andres Sutt, Aivar Sõerd

Komisjoni ametnikud: Tiina Licht (nõunik-sekretariaadijuhataja), Kristo Varend (nõunik), Andres Ando (nõunik), Helda Puura (konsultant)

Kutsutud: sotsiaalminister Tanel Kiik ja nõunik Dan Lõhmus (4. päevakorrapunkt); Rahandusministeeriumi fiskaalpoliitika osakonna Euroopa Liidu (EL) poliitika talituse juhataja Pille Pruunsild ja Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi nõunik Karin Kondor-Tabun (5. päevakorrapunkt); Majandus-ja Kommunikatsiooniministeeriumi asekanstler Viljar Lubi (7. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Rahanduskomisjoni algatatud kohaliku omavalitsuse korralduse ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmise eelnõu (194 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks
3. Vabariigi Valitsuse algatatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (130 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks
4. Ülevaade sotsiaalvaldkonna eriolukorra meetmete rakendamisest ja kuludest.
Osaleb sotsiaalminister Tanel Kiik
5. ELAK- le arvamuse andmine. Eesti seisukohad Euroopa Liidu taaskäivitamise kava ja Euroopa Liidu pikaajalise eelarve aastateks 2021-2027 kohta Euroopa Ülemkogu 19. juuni 2020. a kohtumisel COM(2020) 441; COM(2020) 442; COM(2020) 445; COM(2020) 456
6. Kollektiivne pöördumine "Mahetoodete hinda on vaja langetada! Soovime tunnustatud mahetoidule 9% käibemaksumäära!,,
7. Ülevaade Kredexi meetmetest
8. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu rahanduskomisjoni nädala (15.06.2020-21.06.2020) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 15.06.2020 kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine

2. Rahanduskomisjoni algatatud kohaliku omavalitsuse korralduse ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmise eelnõu (194 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks
3. Vabariigi Valitsuse algatatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (130 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks
4. Ülevaade sotsiaalvaldkonna eriolukorra meetmete rakendamisest ja kuludest.
Osaleb sotsiaalminister Tanel Kiik
5. ELAK- le arvamuse andmine. Eesti seisukohad Euroopa Liidu taaskäivitamise kava ja Euroopa Liidu pikaajalise eelarve aastateks 2021-2027 kohta Euroopa Ülemkogu 19. juuni 2020. a kohtumisel COM(2020) 441; COM(2020) 442; COM(2020) 445; COM(2020) 456
6. Kollektiivne pöördumine "Mahetoodete hinda on vaja langetada! Soovime tunnustatud mahetoidule 9% käibemaksumäära!,,
7. Ülevaade Kredexi meetmetest
8. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 16.06.2020 kell 13.30

1. Riigikogu otsuse "Riigigarantii andmine nõukogu määruse (EL) 2020/672, millega luuakse COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA), artikli 11 alusel" eelnõu (210 OE) ettevalmistamine teiseks lugemiseks
2. Kokkuvõtte rahanduskomisjoni tegevusest Riigikogu III istungjärgul
3. Info ja muud küsimused

Esimees **Aivar Kokk** tegi ettepaneku täiendada komisjoni istungit rahanduskomisjoni algatatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmise seaduse eelnõuga (194 SE). Menetluslik ettepanek on lisada eelnõu kolmandaks lugemiseks seletuskiri, milles selgitada detailsemalt alkoholiseaduse muudatuse eesmärki.

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Tiit Kala, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Natalia Malleus, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Andres Sutt, Aivar Sõerd).

2. Rahanduskomisjoni algatatud kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse muutmise seaduse eelnõuga (194 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks

Aivar Kokk tegi ettepaneku koostada eelnõu kolmandaks lugemiseks seletuskiri, milles tuua välja järgmised selgitused. Nimetatud muudatuse eesmärgiks ei ole takistada väikepoodidel ja tanklakettidel tegeleda alkoholimüügiga senisel viisil. Seaduse taoline tõlgendus oleks põhiseadusega vastuolus ning asjaomane järelevalveorgan peaks seda vältima. Paljudel juhtumitel on lahja alkohol paigutatud müügisaalis riulisse või alustele või eraldi suletud kappi selliselt, et see ei ole võrreldes muu kaubaga müügisaalis märgatavalt eksponeeritud ning kange alkohol on müüja selja taga. Lahja alkoholi paigutamine müüja selja taha koos kange alkoholiga (kuhu näiteks õlu oma suurema pinnavajaduse tõttu ei mahu) ei ole eelnõu eesmärk. Sellised väikekaupluste pidajad ja tanklaketid, kes lahja alkoholi müügisaali silmatorkavalt ei eksponeeri, võivad oma majandustegevust jätkata samal viisil.

Muudatuse eesmärgiks ei ole kehtestada täiendavaid piiranguid, vaid muuta kehtivat alkoholiseaduse regulatsiooni selgemaks ja kaotada senisest diskretsioonipiirideta määratlusest „mõistlikult teostatav“ sellest tulenev õiguskindlusetus, mida järelevalveorganid tõlgendavad seadusandja algupärasest tahtest erinevalt.

Komisjon toetas selgituse lisamise konsensuslikult (Dmitri Dmitrijev, Tiit Kala, Aivar Kokk,

Maris Lauri, Jürgen Ligi, Natalia Malleus, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Andres Sutt, Aivar Sõerd).

3. Vabariigi Valitsuse algatatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (130 SE) ettevalmistamine kolmandaks lugemiseks

Esimees **Aivar Kokk** tegi ettepaneku kiita heaks eelnõu kolmanda lugemise tekst, mis oli eelnevalt edastatud läbivaatamiseks komisjoni liikmetele. Märkusi ei esitatud.

Otsustati:

3.1. Kiita heaks eelnõu kolmanda lugemise tekst (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Tiit Kala, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Natalia Malleus, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Andres Sutt, Aivar Sõerd).

4. Ülevaade sotsiaalvaldkonna eriolukorra meetmete rakendamisest ja kuludest. Osaleb sotsiaalminister Tanel Kiik

Esimees **Aivar Kokk** juhatas sisse päevakorrapunkti ja andis ülevaate tegemiseks sõna sotsiaalminister **Tanel Kiigele**. **Tanel Kiik** rääkis, et töövaldkonnas on suuremad ja põhimõttelisemad otsused olnud töötasu hüvitamise kehtestamine. Töötukassa nõukogu ettepanekul eraldati selleks Töötukassa reservist ja Vabariigi Valitsuse otsusel 250 miljonit eurot. Praeguseks on hüvitise saamist pikendatud juunikuu võrra. Rahaliselt on nii, et viimase seisuga on sellest vahendid ära kulutatud veidi alla algselt planeeritu. Juunikuu on arvestanud maksimaalprognnoosiga ja see võiks maksma minna kuni 70 miljonit eurot. Optimistlikum prognoos ütleb, et kulub väiksem summa. Vaadates märtsi, aprilli ja maikuu näitajaid, siis mais oli selgelt vähem taotlejaid, kui aprillis, seega võib eeldada, et ka juuni taotlejate arv jääb väiksemaks.

Teine suurem muudatus on ministri sõnul tööturuteenuste muudatus, mis puudutab tööampse, töötushüvitise muudatust, hüvitise määra tõstmist esimesel sajal päeval ning töötutoetuse kasvatamist. Kui rääkida töötushüvitise kuludest, siis sellel ja järgmisel aastal on see umbes 13 miljonit eurot. Töötutoetuse tõstmine järgmisest aastast oleks umbes 10 miljonit eurot ja see sõltub töötute arvust. Lisaraha tuleb vastavalt võimalustele leida eelarvest või töötushüvitise puhul siis Töötukassa enda eelarve vahenditest. Samuti on otsustatud kasutusele võtta Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid ja globaliseerumisfondi vahendid.

Tervise valdkonnas otsustati Vabariigi Valitsuse ja parlamendi otsusega eraldada 213 miljonit eurot läbi Eesti Haigekassa ja see raha praeguse prognoosi järgi täiel määral samuti ära ei kulu. Hetkel on hinnang, et sellest lisarahast kulub ära suurusjärgus 140 miljonit eurot. See tuleneb sellest, et eriosakondade loomise kulud, ületunnitöö kulud ja muu olid väiksemad ning samuti oli covidi patsiente vähem, kui algselt kardeti.

Ministri sõnul tuleb nüüd valitsusel ja parlamendil otsustada, mis saab sellest nii öelda ülejäävast summast. Kui Haigekassa eelarve maksulaekumiste tulemusena on prognoosi kohaselt sellel aastal miinuses 205 miljonit eurot, siis oleks mõistlik see ülejääv summa Haigekassale jätta.

Sotsiaalvaldkonnas saab välja tuua erivajadustega laste vanematoetuse. Ka see toetus, mis algselt oli planeeritud umbes 10 miljonit eurot jäi planeeritust väiksemakas, kuna osad lastehoiud ja eralasteaiad ning haridusasutused olid jätkuvalt lahti ja ka kohalikud omavalitsused toetasid. See tähendab, et nad said mujalt juba selle vajaliku toetuse kätte. Tegelikke taotlejaid oli umbes 1300 klienti ja summa kuluna on prognoositud umbes 1,4 miljonit eurot.

Ülejääv summa oleks mõistlik alles jätta, juhuks, kui sama meedet on näiteks sügisel vaja uuesti kasutada.

Minister rääkis, et covidi reservist eraldati hoolekandeesutuste infektsioonilaseks juhendamiseks 110 000 tuhat eurot. See on valdkond, kuhu tuleks edaspidi sihtotstarbeliselt raha suunata selleks, et meie hooldekodud oleksid võimalikult hästi kaitstud erinevate nakkuskollete tekkimise eest. Lisaks eraldati psühhosotsiaalse kriisiabi tagamiseks kriisi ajal 550 000 eurot. Seda toetust oli vaja, kuna kriis tõi kaasa palju nii öelda kaudseid muresid

nagu tervisemured, perevägivald, erinevate mõnuainete tarvitamine ja küberkiusamine. Samamoodi vajasisid tuge kõik eesliini töötajad, sh tervishoiutöötajad, hoolekandetöötajad ja politseinikud. Samuti eraldati valitsuse otsusega samast reservist raha tervisevaldkonna info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) arendustele, mis puudutasid enam covid-19 andmete ja statistika kiireid arendusi.

Minister märkis lõpetuseks, et hetkel on sotsiaal- ja tervishoiutöö vaates kõik üldiselt kulgenud plaanipäraselt, pigem natukene väiksemate kuludega, kui prognoos algelt ette nägi.

Aivar Kokk palus kommenteerida uudist, et maasikakasvatajatele on plaanis hakata toetusi maksuma ning küsis, kas see puudutab ka köögiviljakasvatajaid.

Tanel Kiik vastas, et tegemist on Euroopa Sotsiaalfondi vahenditega, mida seni on kasutatud palgatoetuse maksmiseks Ida-Virumaal ja Kagu-Eestis. See tähendab, et pikaajalise töötöövõtmisel maksab riik 50 protsenti töötaja palgast. Marjakasvatuse puhul on kokku lepitud, et see pikaajaline töötus ei pea olema kuus kuud, vaid piisab kolmest kuust. See lihtsustab inimeste tööle saamist ja töötajate leidmist. Mõte on selles, et juunis tööle võetud inimeste eest ja kuni aasta lõpuni, on tööandjal võimalik taotleda toetust.

Köögiviljakasvatajaid see praegu ei hõlma.

Aivar Sõerd tundis huvi, kas on tekkinud vajadus lisaelarve seaduse muudatusteks ning palus täpsustada, kuidas seni Ida-Virumaal kasutatud Euroopa Sotsiaalfondi raha on niipalju üle jäänud, et seda sai nüüd suunata toetuseks maasikakasvatajatele.

Tanel Kiik vastas, et algelt koostati prognoosid maksimumiga ja arvestati, et esimene periood läheb maksuma umbes 260 miljonit eurot ning teine periood ehk juunikuu umbes 70 miljonit eurot. Praegune hinnang näitab, et prognoos ei realiseeru ja meede tuli odavam, seega puudub vajadus seadusemuudatuseks.

Mis puudutab maasikakasvatajate toetust, siis on ministri sõnul sarnane toetussüsteem täna ka Ida-Virumaal ja Kagu-Eestis ehk Töötukassa kaudu on võimalik taotleda palgatoetust. Seni on olnud need kaks piirkonda tavapärasest kõrgema töötuse määraga, aga nüüd on ka mõned maakonnad lisandunud, näiteks Pärnumaa, kus on töötus selgelt kiiresti kasvanud. See ei ole sugugi mitte Ida-Virumaalt ümber suunatud raha, vaid erinevad Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid, mida on võimalik ministri käskkirja alusel erinevate tööturuaktiivsete meetmete rahastamiseks kasutada.

Jürgen Ligi avaldas arvamust, et see on asendustegevus ja ei ole olemuslikult see toetus, mida maasikakasvatajad tahavad. Kui töötute tööle aitamise puhul on struktuurne probleem mujal, siis siin on tegu sellega, et töötud ei vasta oskustelt ega võimetelt, sellele, mida maasikakasvatajad ootavad. Nende probleem on tööjõud.

Andres Sutt lisas, et tööturumeetme ja maasikakasvatajate toetuseks on kõige efektiivsem olemasolevate töölubade pikendamine. Lisaks küsis ta, kas on jõutud teha kokkuvõtteid, missugused meetmed töötasid, millised mitte, mis hetkeseis on praegu isikukaitsevahenditega, kas haiglatele on nende arved tasutud ning mis on Haigekassa puudujäägi peamised põhjused.

Tanel Kiik vastas, et erinevate haiglate arvete ja isikukaitsevahendite osas on olukord järkjärgult läinud selgelt paremaks. Haigekassa konkreetne rahastus lepi kokku Haiglate Liiduga, kaasates selle protsessi läbirääkimistesse kõiki haiglaid.

Olles suhelnud paljude haiglajuhtidega, kinnitas minister, et süsteemseid probleeme ei ole. On arutatud, kuidas täpsemalt ühte või teist kulu rahastatakse ning selle kohta on ka põhjalik tabel koostatud erinevate koodidega. Seal on toodud millist kulu, näiteks ületunnitasu, kaitsevahendeid või ravimeid, millise kirje alt saab rahastada. Rahalisi vahendeid covid-19 lisarahast on piisavalt jagunud ja seni ei ole negatiivset tagasisidet tulnud.

Samuti on haiglate varud kriisi algusaegadega võrreldes mitmekordsed ja riigihanked, mis ei ole veel lõppenud, annavad võimaluse neid reserve veelgi suurendada. Praegu on ka otsus see, et riigi tasandil luuakse üks keskne reserv, kus saab olema ühe kuu varu tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandevajaduste katmiseks.

Andres Sutt palus täpsustada, kui palju on riigil ühe kuu varusid ja kui palju on ühe kuu varusid haiglatel.

Tanel Kiik vastas, et täna on päris mitmel haiglal üle ühe kuu varu, aga nüüd saab olema kohustus, et varud on vähemalt 18 kuud või 2021. aasta lõpuni. Praegu on täiendavalt käimas riigipoolne ühishange isikukaitsevahendite soetamiseks. Soov on diskussiooni arendada nii

kaugele, et ka sotsiaalhoolekandesektoril oleks varu kuu jagu. On arutatud ka üleriikliku Eesti Varude Agentuuri loomist, mille üle diskussioon jätkub.

Riina Sikkut küsis, kas valitsuses on arutatud tööhõive toetamise erakorralise rahastu (TERA) kasutamist, olgu siis töötukassa reservide taastamiseks, uuteks palgatoetusteks või ümberõppe rahastamiseks.

Tanel Kiik vastas, et TERA rahastust eraldi otsustanud ei ole. TERA on laenuinstrument. Kui kaalutakse näiteks sügiseid palgatoetuste rakendamise algatamist, siis kindlasti oleks vaja muid eelarvelisi vahendeid, sest Töötukassareservist ei ole enam lihtsalt füüsiliselt võimalik väljamakseid teha. TERAst rahakasutuse otsuse tegemiseks toimuvad arutelud koos eelarve tegemisega.

Komisjoni esimees **Aivar Kokk** tänas sotsiaalministrit ülevaate eest.

5. ELAK- le arvamuse andmine. Eesti seisukohad Euroopa Liidu taaskäivitamise kava ja Euroopa Liidu pikaajalise eelarve aastateks 2021-2027 kohta Euroopa Ülemkogu 19. juuni 2020. a kohtumisel COM(2020) 441; COM(2020) 442; COM(2020) 445; COM(2020) 456

Komisjoni esimees **Aivar Kokk** juhatas päevakorrapunkti sisse ja andis sõna kutsutud külalistele.

Karin Kondor-Tabuni sõnul andsid Euroopa Liidu (EL) riigipead ja valitsusjuhid Euroopa Komisjonile ülesande töötada välja majanduse taaskäivitamise ja investeringute kava, et vastata COVID-19 haigust põhjustava viiruse puhangust tulenevast kriisist tingitud vajadusele majanduse taaskäivitamiseks. Erinevate prognooside kohaselt võib majanduslangus Euroopas olla sügav ja kesta kaua, kui EL ja liikmesriigid praegu otsustavalt ei reageeri. Komisjoni hinnangul kujuneb 2020. aastal EL majanduslanguseks 7–16%, Euroopa Keskpanga hinnangul euroalas 5–12%, Rahvusvahelise Valuutafondi hinnangul ELis 7,1% ja euroalas 7,5%. Komisjon prognoosib Eesti 2020. a majanduslanguseks 6,9%. Seetõttu on komisjon pakkunud välja viisi EL pikaajalise eelarve aastateks 2021–2027 ajutiseks märkimisväärseks suurendamiseks aastatel 2021–2024 (rakendamisega kuni 2027), rahastades seda esialgu laenu abil. Komisjon laenaks finantsturgudelt 750 mld eurot, millest 500 mld läheks toetusteks ning 250 mld laenudeks liikmesriikidele. Riigid maksaks toetusteks antud osa EL eelarve sissemaksete kaudu tagasi aastatel 2028–2058. Taaskäivitamise kava abil toetatakse kõiki liikmesriike, keskendudes kriisi tagajärjel enimkannatanud sektoritele ja riikidele. Suurim osa taaskäivitamise kavast oleks tugi liikmesriikidele investeringuteks ja reformideks, keskendudes digi- ja roheüleminekule. Toetused on tingimuslikud ja neid ei saa kasutada jooksvateks kuludeks.

Pille Pruunsild rääkis, et seda kava on plaanis rahastada laenuga ja see tooks kaasa selle, et Euroopa Liidu eelarve oleks sisuliselt järgmisel neljal aastal peaaegu poole suurem. Kui muidu Euroopa Liidu eelarve lepatakse kokku suurusjärgus 1,1% või natuke vähema protsendi juures Euroopa Liidu rahvuslikust kogutulust, siis nende toetuste mõjul tekiks kõrvale umbes 0,9% suurune lisaelarve. Seisukohad, mis Eesti võttis ja otsustas on see, et peame väga oluliseks sõltumatut analüüsi ja seda, kas kava rahastamine on kooskõlas Euroopa Liidu aluslepingutega.

Seni pole kunagi Euroopa Liidu eelarve kulusid laenurahaga rahastatud. On küll kasutatud erinevaid finantsinstrumente või laenutooteid, mida seni Euroopa Liidu eelarvest on komisjoni laenamisega rahastatud, aga mitte selliseid tavalisi toetuste ja subsiidiumide poliitika. Aluslepingud ütlevad, et Euroopa Liidu eelarve on alati tasakaalus, see tähendab tulud ja kulud on võrdsed. Täiesti õigustatult tekib küsimus, et kuidas me loeme selle praeguse skeemi aluslepingutega kooskõlas olevaks. Euroopa Komisjon on tulnud väga selgelt välja seisukohaga, et see lahendus on kooskõlas aluslepingutega. Eesti siis soovib oma seisukohtadega sinna kõrvale toetuseks veel lisaks sõltumatut analüüsi.

Pille Pruunsilla sõnul on laenuga rahastamise plaan selline, et neli aastat toimub forsseeritud kulutamine Euroopa Liidu eelarve kaudu. Kui läbirääkimiste käigus summad ja meetmed ei muutu, siis ainuüksi taaskäivitamise kava võiks Eestile tuua täiendavalt ligikaudu kaks miljardit eurot toetusraha. Ühegi liikmesriigi sissemakseid Euroopa Liidu eelarvesse neljal aastal või isegi järgmisel seitsmel aastal selle lisaraha tõttu ei suureneks, kuna skeem näeb ette

laenamist väga pikaks ajaks. Tagasimakseid peavad liikmesriigid kõik ise solidaarselt teostama ja tagasimaksed algaksid aastal 2028.

On liikmesriike, kes leiavad, et tagasimaksed võiksid alata kohe, aga praegu on komisjoni pakkumine, et tagasimakse algab aastail 2028, mil algab ülejäämine Euroopa Liidu eelarveperiood. Tagasimaksetes ei osaleks liikmesriigid mitte selle jaotusega, mis nad toetustena saavad, vaid tavalise Euroopa Liidu eelarve sissemaksmise jaotusega. See tähendab, et majanduslikult oleks taoline skeem ja pakett Eestile siiski äärmiselt kasulik.

Maris Lauri tundis huvi, kes koostab sõltumatu analüüsi. Lisaks viitas ta asjaolule, et Eesti seisukohtadena on dokumendis välja toodud seisukohti, mis ei puuduta teemat.

Karin Kondor-Tabuni sõnul koostab analüüsi Tartu Ülikool.

Aivar Sõerd tundis huvi, kuidas uue, loodava puhvri arvel laenu garanteerimine käib.

Pille Pruunsild vastas, et otseselt Euroopa Keskpanga jaoks Eesti mingisugust garantiid andma ei pea. Meie juriidiline analüüs ütleb seda, et ühine garanteerimine on hetkel välistatud. Euroopa Liidu eelarvesse toimuvad sissemaksused väga selgete valemite alusel ja seal ei ole ette nähtud sellist võimalustki, et valemid saaksid sisaldada klauslit, et puudujäägi korral kõik ülejäänud liikmesriigid maksavad rohkem.

Kui tekib tõesti küsimus, et kuidas komisjon hüpoteetilises olukorras riigilt x tema osa laenu tagasimaksetes ikkagi kätte saab, siis esimene variant on kõnealuse riigiga läbirääkimine ja uue maksegraafiku kokkuleppimine. Kõne alla võib tulla ka Euroopa Liidu eelarve kulude poole korrigeerimine, mis võiks tähendada seda, et riigi x mitte tasutud makse osa arvelt või võrra vähendatakse sellele samale riigile Euroopa Liidu eelarves ette nähtud kulusid. Need võivad olla siis otsetoetused või struktuurifondide raha või midagi muud, mis tulevikus Euroopa Liidu eelarves poliitikateks laiali jaotatakse.

Jürgen Ligi tundis huvi omavahendite kohta ning küsis, kuidas saaks tagada, et laenuvõtjal kajastuks võetud laen laenukoormuses.

Pille Pruunsild vastas, et põhimõtteliselt on eelarvestatistika osas ainupädevus Euroopa Liidus Eurostatil, kes ütleb, kuidas näiteks taaste kavaga seotud potentsiaalset kohustust eelarvestatistikas peab kajastama. Siiski on meil praegu põhjust arvata, et võlakoormuse kajastamisega Eurostat mingisugust revolutsiooni välja ei paku ja äärmiselt keeruline oleks seda kohustust võtta liikmesriikide võlakoormusesse. Seda põhjusel, et esiteks selle võla arvelt tehtavad toetused jagunevad hoopis teise jaotusvõtme alusel, kui see hilisem tagasimaksekoormuse jaotus. See tähendab, et siin puudub üks-ühene seos. Kui peaksid tulema veel mingisugused täiesti uued omavahendid, mida ei makstagi liikmesriikide eelarvetest, vaid hakkab maksma keegi kolmas otse Euroopa Liidu eelarvesse, siis jõuame olukorraneni, kus liikmesriikidel endil tagasimakse kohustust otse ei olegi. Siin võib tekkida küsimus, kuidas ikkagi seda siis võlakoormusesse saaks võtta. Parimal juhul saab pidada arvestust potentsiaalse kohustuse üle, sest ühel või teisel viisil need laenud peavad ju saama tagasi makstud. Ükski riik ei saa Eurostatile ette kirjutada, kuidas asjad peaksid olema edaspidi kajastatud. Peab ära ootama Eurostati lõpliku arvamuse sellel teemal, seda praegu veel ei ole.

Riina Sikkut tundis huvi, kuidas on tagatud kontroll, et liikmesriigid eraldatud raha siiski pikaajaliste eesmärkide nagu digipöörde ja rohepöörde jaoks kasutavad.

Karin Kondor-Tabun vastas, et raha kasutamine ei ole liikmesriikide poolt vaba.

Struktuurivahendite, maaelu ja õiglase üleminekufondi lisaraha kasutatakse väljatöötamisel olevate rakenduskavade kaudu. Uus fond ehk taaskäivitamise rahastu, sellele peab riik koostama riiklikku plaani või kava, mis peabki vastama nendele rohe- ja digipöörde eesmärkidele, riigipõhiste soovitustele, kliima-energiakavadele jne. See räägitakse komisjoniga läbi ja samuti kontrollitakse nende eesmärkide ja vaheetappide saavutamist, enne kui rahad välja makstakse.

Riina Sikkut palus täpsustada, et kui muidu on mitmeaastase finantsraamistiku (MFF) vahendite kasutamises läbirääkimiste ja kokkuleppimise periood pikk, siis kuidas taaskäivitamise fondi vahendeid nelja aasta jooksul kasutada, kui riigid pole asunud veel oma plaani koostama.

Karin Kondor-Tabun vastas, et see ajakava on kindlasti väga kiire, komisjon ootaks sügiseks või aasta lõpuks esimesi kavasid riikide poolt. Võib öelda, et komisjon ise ka töötab

selles protsessis palju kiiremini, kui seni struktuurivahendite puhul on toimunud, just selleks, et saada plaanid kiirelt liikuma. See on tõesti oluline teema, mis ei tohi venida.

Andres Sutt küsis, kuidas Eesti summa kaks miljardit eurot on võrdluses teiste liikmesriikidega.

Karin Kondor-Tabuni sõnul võrdluses teiste riikidega on kõik riigid, kes saavad suhtena SKT-sse rohkem raha kui Eesti, on Eestist vaesemad. Selles suhtes see järgitakse tavapäraselt Euroopa Liidu eelarveloogikat. Vaesematel riikidel, kellel on suuremad väljakutsed, nende vahendid on suuremad ja teistel väiksemad. Absoluutnumbrites Itaalia, Hispaania saavad suuremaid summasid, aga nad on ka väga suured riigid.

Jürgen Ligi sõnul tuleks seisukohtadest välja võtta sinna mittekuuluvad asjad nagu näiteks Eurostati kohta käiv. Eesti valitsusel ei ole õigust Eurostatile ettekirjutusi teha ja see tuleks välja võtta.

Aivar Sõerd küsis laenu garanteerimise ja laenuintresside maksmise kohta.

Pille Pruunsild vastas intresside maksmise kohta, et hetkel ei tea täpselt, millised need intressid komisjoni võlakirjadel järgmisel või ülejärgmisel aastal saavad olema.

Kui vaadata praegust intressikeskkonda ja kui võrdleme näiteks möödunud nädalat, kui komisjon emiteeris kümneaastase tähtajaga võlakirju, siis komisjoni intressimäär oli negatiivne. Kui sellised tingimused peaksid jätkuma, siis võib juhtuda, et järgmisel eelarveperioodil ja ka tulevikus me intressi palju ei maksa.

Võlakoormusesse võtmise otsustab Eurostat, aga iga riigi valitsusel on selles küsimuses õigus esitada oma arvamus.

Maris Lauri tegi ettepaneku põhimõtteliselt toetada neid ettepanekuid, kuid soovitas Euroopa Liidu asjade komisjonil tõsiselt kaaluda ja välja võtta tekstist need kohad, mis lähevad vastuollu, st ei ole Eesti riigi otsustada. Näiteks deklaratiivset kohad, et näeme Euroopa Liidu kui riikide liitu, mitte liitriiki ning samuti maksuküsimuste osa.

Jürgen Ligi väitel on laenukoormuse osa aluslepinguga vastuolus olev seisukoht.

Aivar Kokk tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti, aga kui on muutmise ettepanekuid või eriarvamusi, siis need protokollitakse ja lisatakse arvamusele. Ta palus saata need kirjalikult hiljemalt järgmiseks komisjoni istungiks.

Otsustati:

5.1. Põhimõtteliselt toetada Valitsuse seisukohti, kuid komisjon soovib esitada oma muudatused peale täiendavat arutelu (poolt 9: Dmitri Dmitrijevi, Tiit Kala, Aivar Kokk, Maris Lauri, Natalia Malleus, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Andres Sutt; vastu 0; erapooletuid 1: Aivar Sõerd).

6. Kollektiivne pöördumine "Mahetoodete hinda on vaja langetada! Soovime tunnustatud mahetoidule 9% käibemaksumäära!,,

Aivar Kokk avas arutelu ja küsis ettepanekuid kollektiivsele pöördumisele vastamiseks seisukoha kujundamiseks tulenevalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse paragrahvidest § 152¹² ja § 152¹³. Ta pakkus välja võimaluse edastada kollektiivses pöördumises toodud ettepanek Vabariigi Valitsusele seisukoha kujundamiseks ja vastamiseks. See ettepanek ei leidnud enamuse toetust, jäädigi arvamusele, et vajalik on teha komisjoni otsus.

Komisjon otsustas lähtuvalt eelmisel istungil toimunud arutelust mitte nõustuda kollektiivses pöördumises esitatud ettepanekuga langetada mahetoodete käibemaksumäär 9% -le protsendile. Seega lükkas komisjon ettepaneku tagasi.

Olulisemaks ettepaneku mittetoetamise põhjuseks oli olemasolev teave, et pikas perspektiivis käibemaksumäär vähendamine hinda ei vähenda ja samuti on käibemaksumäär langetamine riigi jaoks väga kulukas, suur koormus eelarvele. Teema vajab rohkem analüüsimist ja läbirääkimist ning nende põhjal võimalusel alternatiivsete lahenduste rakendamist kooskõlas EL strateegiadokumentidega.

Riina Sikkuti sõnul põhimõtteliselt toetatakse seda, et mahetooded oleksid rohkem koolitoitlustuses, lihtsalt see meede ei ole efektiivne ja üksi ei toimi.

Otsustati:

6.1. Mitte nõustuda kollektiivses pöördumises esitatud ettepanekuga (konsensus: Dmitri

Dmitrijev, Tiit Kala, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Natalia Malleus, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Riina Sikkut, Andres Sutt, Aivar Sõerd).

7. Ülevaade Kredexi meetmetest

Komisjoni istungi aja lõppemise tõttu lükkus arutelu edaspidiseks.

8. Info ja muud küsimused

Täiendavat infot ei olnud ja muid küsimusi ei tekkinud.

(allkirjastatud digitaalselt)

Aivar Kokk
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Vivian Pöld
protokollija